

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Ante Kovačić, *U registraturi*

– Ima rubeninu, ima! – uzdahne majka. – Pa kako to, škola? Pa zašto nam ga ne pustiše gospoda? Što njemu treba škole?

– Što ćeš? Tako ti je na ovom svijetu. Znaš, nijesam ni ja tamo šutio. Rekoh im svoju baš odrješito: Evo, kakve su to nove pravice? Prije bijaše otac gospodar svome djetetu na život i smrt. A danas? Tek je počelo raspoznavati roditelje, već čeka učitelj sa šibom da ga predaš u njegove ruke. (...)

– Muči ti, Jožina – župnik će na to. – Ti si muzikaš, pa razumiješ više od ostalih. A nije li ti drago da znaš više od ostalih? Ha? Reci. – E, to je istina! – zavrstim ja glavom i pogrebem se smeteno iza uha. – A čitati i pisati – nastavi župnik – nije li to mnogo više od muzike i bajsa? Danas su, dragane moj, teška vremena. (...)

– Sve su to gospodski računi! – prekine župnika naš susjed, mali „kanonik”. – A mi nećemo da nam se djeca pogospode: Aj, jok! Čast svoj gospodi! Ali mi im poklanjamo gospodstvo. Djeca mi ne budu ni kuhana ni pečena po školama. Kruh ne bude rastao od prolijevanja tinte, već od gnoja. Mi ne živimo od šaranja pera po papiru, nego ti valja ljudski huknuti u šake, pak zadrijeti plugom i motikom u tvrdu kost zemaljsku.

Drugi polazni tekst

Milutin Cihlar Nehajev, *Bijeg*

Ovdje vidim pravi seljački tip. Ljudi kojima sve naziranje na svijet diktuje zemlja, mati hraniteljica. Nije čudo što ovaj čovjek ne trpi škole; on ne vidi nikakva saveza između pisanih slova i poljskih poslova. I to, što je nepovjerljiv prema gospodi, nema – čini mi se – razloga u tobožnjem nemaru kaputaša¹ za nj ili u pašovanju² raznih bilježnika. Moj Pajo ili Nikola ne razumije zašto „gospodin” živi; budući da mu nije jasno da se bez zemlje dade živjeti, drži ovakvu uredbu društva, kakva jest, nekim nepravednim usudom koji mu nije prijatan. (...)

– Vi se svi tužite da se naše knjige ne prodaju, da književnik stradava. Ja ti kupujem gotovo svaku našu knjigu; pa znaš što mi se čini da je krivo svemu? Vi ste svi nekakvi užasni slabići; ne vjerujete ni u sebe ni u drugoga, opisujete uvijek neke nervozne i izmučene ljude. A pogledaj ti nas ovdje što radimo po strani. Jedva ja razumijem to vaše umjetničko raspoloženje; a kako ćeš da se za nj zagrije široka masa puka? (...)

– Ti si, Toša, previdio da ta velika masa puka nas ne razumije zato što nas ne čita, pače što nas ne može čitati. A da ima i manje analfabeta³, jedva da bi tvoj seljak iz Zdenaca imao kakav interes za lijepu knjigu.

¹ kaputaš – onaj koji nema razumijevanja za probleme sirotinje

² pašovanje – provođenje svoje volje

³ analfabet – onaj koji ne zna čitati ni pisati

Smjernice

- Predstavite poetiku djela *U registraturi* i poetiku djela *Bijeg*.
- Portretirajte Ivicu Kičmanovića i Đuru Andrijaševića na temelju djela u cjelini.
- Usporedite polazne tekstove na tematskoj, problemskoj i stilskoj razini.
- Usporedite polazne tekstove s književnim djelima slične tematike.
- Obrazložite svoje tvrdnje.